

I tidens fylde

Januar 2005, 2. årgang

Epifaniafesten 2005

Saker av interesse:

- Rosenkransen
- Helgenåret
- Kalenderen

I dette nummeret:

Å leve i tiden	1
Til hjerne og hjerte	1
Rosenkransen	2
Kirkens hellige tro	3
Fra Primstaven	4
Kalender	5

Å leve i tiden av fr. Erik Andreas

Nå er det jul igjen, nå er det jul igjen, og jula varer helt til påske..." synger vi... men legger korrekt til: "Men det er ikke sant, men det er ikke sant, for innimelom kommer faste."

Vi observerer at julefeiringen brått er slutt - en feiring som har vart siden slutten av oktober av. Det virker som folk er lei julen, endog før julen ringes inn juleaften ettermiddag - den tid juletiden faktisk tar til. Og juletiden avsluttes formelt sett ikke før Kyndelsmessen, den 2. februar.

I denne tiden fokuserer vi blikket på Ham som ble født inn i vår verden, "født av en kvinne. Født

under loven," er blandt de ord Den gode boken bruker; født og frivilling underlagt en verden, preget som den er av både det gode og det som er vondt og ondt: av bordets gleder, men også av sult og nød, av nestekjærlighet og offervilje, men også av egenkjærlighet og viljen til å gjøre seg rik på andres bekostning, av solskinn, snedekte vidder, men også av storm og flodbølger, lidelse og død.

Han som ble født jule natt, tok hele den menneskelige tilværelse opp i seg... i lydig kjærlighet helt inntil døden. Døden på korset.

Slik er julebudskap og påskebudskap knyttet

sammen. Gud unndrar seg ikke lidelsen, men går frivillig inn i lidelsen ved å bli mennesker lik - dog uten synd; uten å pådra seg årsaken til all den lidelse jord og menneske har pådratt seg.

Denne juletiden har vist seg alt annet enn søt. I grell kontrast på bord og under juletre, er vi vitne til denne verdens lidelse og menneskelig nød og død.

Som kristne skal vi gå inn for å hjelpe, lindre, trøste og å bære hverandres byrder. Vi kan ikke unndra oss denne forpliktelse, for som Kirke vi er Hans legeme. Han som ble kjødt - født inn i vår tilværelse som verdens frelser.

Til hjerne og hjerte av fr. Erik Andreas

Kjære leser! Dette er det tredje nummer av menighetsbladet vårt, I tidens fylde. Jeg håper du har funnet, og vil finne noe av interesse.

Jeg har prøvd å finne stoff både til hjernetrim

og hjertetrin - forhåpentligvis en hjelp både for tro og tilbedelse.

Den røde tråden er Kirkens katolske tro og overlevering, det være seg i tros læren som i de andaktsformene som brukes. Derfor er det

denne gangen tatt med en gjennomgang av rosenkransen. Kanskje kan denne være til hjelp når vi i lag med alle Guds hellige nærmer oss vår Herre og frelser, og grunner over alt Hans verk; f'or evig varer hans miskunn" (Sal 136)

Fra bønneboken: Rosenkransens mysterier

Rosenkransbønnen er en Vestkirkelig utgave av Østskirkens "Jesusbønn". De stadig gjentatte bønneordene samler tankene og frigjør ånden. Kulene på rosenkransen (bønnekjeden) er en hjelp til å samle tankene og vende tilbake til bønningen en holder på med å be. En kan be rosenkransen hvor en går, står eller ligger. Den kan leses som en fellesbønn eller bønningen kan leses alene.

For hvert avsnitt (som består av en dekade- det vil si 10 perler som knyttes til et "hill deg, Maria") betraktes en hendelse (et mysterium) i frelseshistorien. I lys av Jesu Kristi inkarnasjon, lidelse og herliggjørelse får vi det rette perspektiv over hverdagens oppgaver, vanskeligheter og grunner til glede.

Vanligvis ber man fem dekader, innledet med tidebønnens "O Gud kom til min redning, Herre, skynd deg til min frelse", og avslutter bønningen de Salve Regina. En mer utførlig måte å be rosenkransen på, er å innlede med Den apostoliske trosbekjennelse, Fadervår, tre Hill deg Maria og Gloria Patri (Ære være etc.), fulgt av de fem dekadene.

Etter ordet "Jesus" i Hill deg Maria, føyer man ord som gir uttrykk for det mysteriet som betraktes (for eksempel "..., du som øker vår tro", "som styrker vårt håp" og "som opptenner vår kjærlighet."

Mysteriene kalles henholdsvis "gledens mysterier", "lysets mysterier", "lidelsens mysterier" og "De ærerike mysterier". Disse knyttes etter tradisjonen til ukens forskjellige dager.

Gledes mysterier (mandag og lørdag)

1. Bebudelsen (...Jesus, som du, O Jomfru, har unnfanget ved Den Hellige Ånd). Se Luk 1,26-38.
2. Jomfru Marias gjesting hos Elisabeth (...Jesus, som du, O Jomfru, bar med deg til Elisabeth). Se Luk 39,56
3. Jesu Kristi fødsel (...Jesus, som du, O Jomfru, har født). Se Luk 2,1-21
4. Jesu frembæring i tempelet (...Jesus, som du, O Jomfru, bar med deg til tempelet). Se Luk 2,22-38
5. Jesus blir funnet igjen som 12-åring (...Jesus, som du, O Jomfru, gjenfant i tempelet). Se Luk 2,41-52

Lysets mysterier (torsdag)

1. Jesu dåp av Døperen Johannes i Jordan (...Jesus, som ble døpt i Jordan). Se Matt 3,13-17
2. Jesus åpenbarer seg selv ved bryllupet i Kana (...Jesus, som åpenbarte din herlighet i Kana i Gallilea). Se Joh 2,1-11
3. Jesus formaning til omvendelse og tro (...Jesus, som formaner oss til omvendelse og tro). Se
4. Jesu forklarelse på Tabor (...Jesus, som viste sin Herlighet på Taborfjellet). Se Matt 17,1-9
5. Jesu innstiftelse av Den hellige eukaristi - påskefesten sakramentale uttrykk (...Jesus, som innstiftet den hellige nattverden). Se Matt 26,17-29 og 1 Kor 11

Smertens mysterier (tirsdag og fredag)

1. Jesu dødsangst i Getsemane (...Jesus, som svettet blod for vår skyld). Se Luk 22,39-44
2. Jesus som hudflettes (...Jesus, som ble hudstrøket for vår skyld). Se Joh 19,1 og Jes 53,4
3. Jesus som tornekrone (...Jesus, som for vår skyld ble tornekronet). Se Joh 19,2-3 og Matt 27,27-31
4. Jesus som må bære sitt kors (...Jesus, som for vår skyld bar korset). Se Joh 19,17-24 og Luk 23,26-34
5. Jesu korsfestelse og død (...Jesus, som for vår skyld ble korsfestet). Se Joh 19,25-37 og Luk 23,35-49

De ærerike mysterier (onsdag og søndag)

1. Jesu oppstandelse fra de døde (...Jesus, du som stod opp fra de døde). Se Joh 20,1-10
2. Jesu himmelfart (...Jesus, du som fór opp til himmelen). Se Luk 24,50-53 og Apg 1,6-11
3. Helligåndens komme, Pinsefesten (...Jesus, du som har sendt oss Helligånden). Se Joh 14,15-18 og Apg 2,1-12 og Rom 5,5
4. Marias hensovelse (...Jesus, som har mottatt deg, O jomfru, i himlene). Se 1 Kor 15,20 og Åp 12,1
5. Marias kroning (...Jesus, som har kronet deg, O Jomfru, i himmelen). Se Åp 2,10 og Åp 12,1

Kirkens hellige tro av fr. Erik Andreas

3. Den hellige treenighet

Vi tror på én Gud,” innledes Kirkens trosbekjennelse. Allerede med disse ordene sies det at Kirken forholder seg til noe utenfor, og større, enn det Kirken selv er. Kirken er ikke sitt eget mål, men retter oppmerksomheten utover seg selv, og alt annet skapt.

Likevel er den kristne tro mer enn troen på en gud, altså: hvilken som helst gud, eller hvilke som helst guder for den saks skyld. Ordet ”en” er ikke den ubestemte artikkel, men et tallord: Vi tror på én, enkelt Gud - ja, vi kan forstå det som den bestemte artikkel: Kirken tror på Guden - den eneste, sanne Gud.

Den kristne tro er derfor monoteistisk - og også ekskluderende: Kirken sier faktisk at det bare finnes én Gud; det er den Gud som har åpenbart seg og sin sannhet for menneskene gjennom historien - først gjennom Israelfolket, men først og fremst gjennom Jesus Kristus, Guds Sønn (Hebr 1,1). De som tror han er Guds Sønn som ble menneske til menneskeslektens frelse, kalles kristne (Apg 11,26).

En form for tro, er ethvert mennes-

ke mulig. En erkjennelse av Gud, er også mulig å tenke seg. Men tro, i betydningen uforbeholdsmessig tillit og full og hel tilhørighet, er bare mulig ved Guds hjelp: Den Hellige Ånds bistand.

Troen på Gud er derfor ingen filosofisk bekjennelse (selv om ikke tankens bruk er fraværende). Troen er bygget på Guds åpenbaring; at Gud har gjort seg kjent - og at denne Guds selvåpenbaring om hvem han er og hva han vil er brakt videre gjennom overlevering; i t i l b e d e l s e (gudstjenesteskikker), ordninger og i skrifter: Den hellige Skrift, Bibelen.

Når Kirken bekjenner at den tror på én Gud, så omfatter dette troen på Faderen, Sønnen og Den Hellige Ånd - nettopp fordi det er slik Gud har gjort seg kjent - og slik Skriften vitner om det (se for eksempel Matt 28,28).

Kirken tror derfor på én Gud - slik Gud fremtrer som tre atskilte personer. Som et triangel består av tre distinkte linjestykker for å kunne være en trekant - så består Gud av tre personer: Faderen, Sønnen og Den Hellige Ånd. For å

få orden på tankene, har Kirken skilt mellom ”natur” (det som gjør til ett og forener) og ”person” (det som tilhører den enkelte): Gud for oss. Gud med oss. Gud i oss.

En av Kirkens gamle lærere sier det slik: *Slik er de atskilt, men forblir uatskillelige ”idet dette ”ikke berører deres natur, men deres gjensidige fellesskap og måte å være på”*(St.Johannes av Damaskus).

Alt i Kirken skjer med Gud som opphav, Gud som innhold og som mål; alt skjer ”i Faderens, og Sønnens og Den Hellige Ånds navn.”

Når den kristne slår korsets tegn, gjør hun heller han det klart for seg hvem Gud er: Gud Faderen, i hvem alt har sitt opphav, Gud Sønnen, som gjennom å bli menneske, dø og oppstod brakte frelse til skapelsen, og Gud Helligånd,

Fra bønneboken, fortsettelse fra forrige side

JESUSBØNNEN

Østkirken har også sin rosenkransradisjon. Til denne er knyttet bønnen til den botferdige toller, og ropet til den blinde Bartimeus. Denne bønnen kan også knyttes til Vestkirkens rosenkransradisjon.

Herre Jesus Kristus, Guds Sønn, miskunne deg over meg, en synders.

SALVE REGINA

Hill deg, Dronning, barmhjerthighetens Moder. Du vårt liv, vår fryd og vårt håp, vær hilset! Til deg roper vi, Evas landflyktige barn. Til deg sukker vi med sorg og gråt i denne tårenes dal. Se til oss i barmhjerthighet, du som går i forbønn for oss. Og når vår utlendighets tid er forbi, vis oss Jesus, ditt livs velsignede

frukt. Du barmhertige, du trofaste, du milde Jomfru Maria.

Et utvalgt fra primstaven - for januar

2. januar. Sst. Basilius den store (d. 379) og Gregor av Nazianz, biskoper og kirkelærere (d.390)

Den hl. Basilius ble født i Kappadokia år 330 i en kristen familie. Etter å ha levd som eremitt i Athen, ble han valgt til biskop i hjembyen. Han er både kjent som en god predikant og en sosial reformator. Østkirkenes klostervesen lever fremdeles på basis av Basilius klosterregel. Den hl. Gregor var like gammel som Basilius, og hans gode venn. I 381 ble han erkebiskop av Konstantinopel, men trakk seg og ble biskop i sin hjemby i stedet. Sammen kjempet disse mot arianerne for den katolske tro om Kristi og Helligåndens guddommelighet.

Kollektbønn: Himmelske Fader, du som opplyser og leder Kirken ved de hellige biskoper Basilius og Gregors lære og liv. Lær oss du å søke sannheten og handle etter den i kjærlighet. Ved din Sønn Jesus Kristus...

5. januar: Simon Styliten (d. 459), eremitt

Som en kristen variant av Østens fakirer, levde, bad og underviste den hl. Simon fra sin plass på en søyle, underkastet streng faste og bønn. Den siste søylen han bodde på (i ca 20 år) var cirka 30 meter høy, men bare 2 1/2 meter i diameter. Han levde i det nåværende Syria (Dair Sem'an). Han som står som en av forsvarerne til Kirkens lære fra Kalkedonkonsilet; Kristi to naturer.

Kollektbønn: Hellige Gud, du som ved den hellige Simon viste verden din frelses vei. Lær oss som ham å lytte til Mesterens røst, så vi sammen med alle våre brødre og

søstre finner deg, du som er livets kilde. Ved din Sønn Jesus Kristus...

7. januar: Knut Lavard (d. 1131)

St. Knut var dansk hertug i Sønderjylland, og gift med den russiske fyrstedatter Ingeborg. Hun fødte ham sønnen Valdemar (kalt Den store). Han ble myrdet av sin fetter Magnus, som i ham så en rival til tronen. Knut ble i 1169 erklært som martyr og helgen. Lavard kommer av det angelsaksiske ordet hlaford, "lord, herre".

Kollektbønn: Allmektige Gud, vi ber deg: Giv oss som i dag feirer den hellige martyr Knuts himmelske fødselsdag å bli grunnfestet i kjærligheten til ditt hellige navn. Ved din Sønn Jesus Kristus, vår Herre, som med deg...

17. januar: St. Antonius (d.356), abbed

Munkevesenets far" ble født i Egypt rundt år 250. Etter at foreldrene døde, delte han ut sine eiendeler til de fattige og innledet et asketisk liv i ørkenen. Han fikk mange disipler, og døde meget gammel i år 356. I følge tradisjonen, hjalp A. Athanasius i hans kamp mot arianerne.

Kollektbønn: Evige Fader, du som lærte den hellige Antonius å finne deg i ødemarkens stillhet. Giv også oss, på hans forbønn, å fornekte oss selv og elske deg over alt annet. Ved din Sønn...

21. januar: Sta. Agnes, jomfru og martyr

I følge tradisjonen led Agnes martyrdøden i Roma allerede som 13-åring. Pave Damasus skriver en hymne til hennes ære, bis-

kop Ambrosius nevner henne, og hun nevnes i den romerske kanonbønnen. Hun avbildes ofte med et lam (lat. agnus) - en henvisning til navnet hennes.

Kollektbønn: Allmektige, evige Gud, du som utvelger det svake i verden og gjør det sterke til skamme. Giv oss som i ærbødighet feirer martyriet til den hellige Agnes, følge henne med en tro som ikke vakler. Ved din Sønn...

25. januar: Pålsmesse

Denne dagen er til minne om apostelen Pauli omvendelse ved Damaskus (se Apg 9 i Bibelen).

Kollektbønn: Allmektige Gud, du som gjennom forkynnelsen til din apostel Paulus lot evangeliets lys skinne utover verden, vi ber deg; giv at vi som i takknemlighet minnes hans omvendelse også må leve i pakt med det han forkynte. Ved din Sønn ...

26. januar: St. Polykarp av Smyrna (d.156), biskop og martyr

Den hellige Polykarp var disippel av apostelen og evangelisten Johannes, ble av ham konsekret til biskop i byen Smyrna. Vi kjenner mange av hans skrifter, og også hans martyrhistorie gjennom samlingen De apostoliske fedre. Han led martyrdøden som en gammel mann i år 156 under keiser Markus Aurelius og Lucius Commodus.

Kollektbønn: Herre, oppfyll dine tjeneres bønner på denne dag da vi ærer minnet om din biskop og martyr Polykarp. Ta imot oss i enhet med ham, som et brennoffer for ditt åsyn. Ved Kristus, vår Herre.

Januar 2005

sø	ma	ti	on	to	fr	lø
						1 HERRENS OMSKJÆ- RELSE
2 Søndag for Epifania / Basilus og Gregor	3	4	5 Simon Stylisten, eretmitt	6 EPIFANI- FESTEN	7 Knut Lavard, martyr	8 Torfinn av Hamar, biskop
9 1.Søndag etter epifa- nia	10	11	12 St. Bene- dikt Biscop	13 HERRENS DÅP	14 Felix av Nola, prest	15 Serafim fra Sarov, starets
16 Siste søn- dag etter Epifania/ Forkla-	17 St. Anto- nius, ere- mitt	18	19 St. Henrik av Finland, martyr	20 Sst Fabian og Sebasti- an, marty- rer	21 Sta. Agnes, jomfru og martyr	22 St. Vincent, diakon og martyr
23 Septuagesi- ma	24 Timoteus, martyr	25 .PAULI OMVEN- DELSE	26 St. Poly- karp, mar- tyr	27 Johannes Chrystosto- mos, patri- ark	28 Thomas av Aquinas, kirkelærer	29
30 Sexagesima	31					

Søndager og merkedager i Sta. Sunniva misjon

- Søndag 2. januar, søndag før Epifanifesten: Høymesse kl 11.00
- Søndag 9. januar, Første søndag etter Epifania: Ingen messe
- Søndag 16. januar, siste søndag i åpenbaringstiden: Høymesse kl 11.00
- Søndag 23. januar, Septuagesima: Høymesse kl 11.00
- Søndag 30. januar, Sexagesima: Høymesse kl 11.00
- Tirsdag 2. februar, Kyndelsmesse /Herrens fremstilling i templet: Messe kl 19.00*
- Søndag 6. februar, Fastelavns-søndag: Høymesse kl 11.00

* Messe i kapellet i Olav Ryes vei 39; hos Ingrid Maria Gjertsen

DEN NORDISK-KATOLSKE KIRKE SENTRALT

Kantorkurs i Oslo den 11. og 12. februar

Retrett/foredragshelg på Sandvik den 4. til 6. mars: vedr evangelisering.

Akolytt Michael fra Stockholm vil være en av foredragsholderne (om gruppedynamikk).

DEN NORDISK-KATOLSKE KIRKE STA. SUNNIVA MISJON

Sted for messefeiringen: Erik Pontoppidansgt. 8
Prest: Fader Erik Andreas H. Holth (ans. Red.)
Møvik, 5357 FJELL

Telefon (frErik Andreas): 56332664 /901 95 992
E-post: faderandreas@msn.com
Hjemmesider: www.nkk-bergen.com